

ERDÉLYI GAZDA

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük a gazdaközönseget, hogy az „Erdélyi Gazdasági Egylet“

Állandó Gazdasági Gépkiállítását

(Mintaraktár.)

a folyó év ősztől a belvárosba, az Erdélyi Gazdasági Egylet helyiségeivel egy épületbe, Petőfi-utca 7. szám alá helyeztük át.

Intézményünk célja: az, hogy a gazdaközönseget, minden mezőgazdasági gép és anyag szükséglete beszerzésénél támogassa és hogy jutányos ár és méltányos feltételek mellett — megbízható és szolid árukat közvetítsen.

E cél elérésére most már a megfelelő eszközök is rendelkezésünkre állanak:

1. Mintakiállításunkon a legelső rangu hazai szolid gyárak készítményei láthatók.
2. A velünk összeköttetésben álló gyári cégek közönsegtünk részére a legmesszebb menő % engedményeket nyújtják.
3. Megrendelések közvetítésére külön irodánk és megfelelő szakszemélyzetünk van.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Állandó Gazdasági Gépkiállítása. 576.

Lóheremagot vásárol a legmagasabb

napi árban

HALDEK

magnagykereskedése,

József főherceg ő. cs. és kir. Fensége udvari szállítója

Budapest, (926)

Károly-körut 9. szám.

Matutsek József férfi- női- és gyermek-cipész-üzlete Kolozsvárt, Főterei Status-palota, Szentegyház-utca 13. sz.

Ajánlja dűsan berendezett

cipőraktárát.

951

Marcinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Ajánlja 20 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

férfi-szabó-üzletét.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövettudonságokat.

Ugy a helyi, mint a vidéki megrendeléseket szakszerű munkávnul pontosan és olcsón teljesít.

(810.)

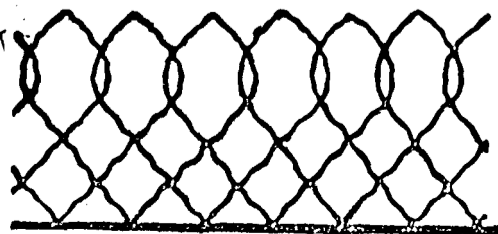
LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövét-fonat és szita-áru gyára

ROLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugy mint: kertek erdők, vadaskertek, szőlők, sirhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági magtar és csekmára abiakok rostelyzatait, athany, rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogógépekhez. Zöldre festett légy szövét, szelelő és lóher-rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és ezinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczéll tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különbféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és szíták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-lábtörölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (330.)

Lóheremagot,
luczernamagot,
gabonaféléket.

mindenféle egyéb

gazdasági magot

legmagasabb áron értékesít és mintázott ajánlatot kér

WOLF SOMA

mag-, gabona- és termény-ügynöksége
külföldi cégek képviselője

BUDAPEST

VII., Kerepesi-ut 10. sz.

942.

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjegy által.

A legesélydúsabb sorsjáték a mi m. kir. osztályosorsjátékunk.

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény jut.

Legnagyobb nyeremény esetleg

1.000.000 korona.

1 jutalom 600.000, 1 nyeremény à 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000, 67 à 5000, 3 à 3000, 437 à 2000, 803 à 1000, 1528 à 500, 140 à 300. 34450 à 200, 4850 à 170, 4850 à 130, 100 à 100, 4350 à 80, 3350 à 40. Összesen:

14.459.000 korona, azaz Tizennégy millió 459.000 korona.

SZERENCSENAPTÁR.

Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
979 6567	1 26277	1 3059	1 10464	1 12301	1 17328	1 17346	1 36461	1 38911	1 38944	1 95396	1 1109602
2 25325	2 38151	2 8623	2 32718	2 35518	2 35347	2 35363	2 82359	2 51367	2 51388	2 96434	2 2109622
3 37423	3 42264	3 26297	3 48191	3 55194	3 38222	3 38235	3 48558	3 53717	3 53718	3 96604	3 4109917
4 38969	4 51634	4 38181	4 4439	4 4439	4 48032	4 48039	4 53707	4 64467	4 64475	4 96610	4 4109603
5 51622	5 58016	5 42578	5 52527	5 46399	5 52566	5 53090	5 64465	5 66008	5 66009	5 96624	5 4109623
6 56320	6 65674	6 42578	6 52527	6 46399	6 52566	6 53090	6 64465	6 66008	6 66009	6 96624	6 4109918
7 65657	7 67169	7 60018	7 64402	7 64427	7 65830	7 65848	7 74390	7 84758	7 84759	7 96638	7 4109604
8 67166	8 79754	8 65681	8 78007	8 78007	8 80633	8 80633	8 81172	8 83776	8 83776	8 96638	8 4109919
9 75925	9 83213	9 67188	9 80002	9 80002	9 81169	9 81169	9 83776	9 83776	9 83776	9 96638	9 4109919
10 83058	10 89301	10 109615	10 109615	10 109615	10 109615	10 109615	10 109615	10 109615	10 109615	10 109615	10 109615
11 89301	11 109615	11 109615	11 109615	11 109615	11 109615	11 109615	11 109615	11 109615	11 109615	11 109615	11 109615
12 109615	12 109615	12 109615	12 109615	12 109615	12 109615	12 109615	12 109615	12 109615	12 109615	12 109615	12 109615

Mikor van születésnapom? Mindenki kísérelje meg szerencsés napját a születésnapjára feljegyzett számmal. Ezen naptárban az év minden egyes napjára más szám van feljegyezve, melyek postafordulattal megrendelés esetén nálunk kaphatók, úgy hogy bárki kiválaszhatja saját számát. Ha időközben e szám elfogyott volna, hasonlót küldünk.

Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.
Az I. osztály eredeti sorsjegyek tervszerű betétei a következők:
egy nyolcad (1/8) frt — 75 vagy 1.50 korona egy negyed (1/4) frt 1.50 vagy 3.— korona
" fél (1/2) frt 3.— " 6.— " egész (1) frt 6.— " 12.— "
A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összegnek postautalványon való előzetes beküldése ellenében megküldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megbízásokat kérünk azonnal, de legkésőbb
f. é. november hó 20-áig (937.)

hosszánk bizalommal beküldeni.

FIÓKOK:

V., Váci-körut 4.
Museum-körut 11.
Erzsébet-körut 54.

TÖRÖK A. és Tsa
BANKHÁZA.
BUDAPEST, VI., Teréz-körut 46/a.
Legnagyobb osztályosorsjáték-üzlet hazánkban.

Sok és igen nagy nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek és pedig rövid idő alatt kilenc millió koronánál többet.

Megrendelő levél levágandó. T. TÖRÖK A. és Tsa bankházának, Budapest.

Ezzel megrendelek a m. kir. szab. osztályosorsjáték I. osztályához darab eredeti osztályosorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt.

A korona összeg utánveendő.
utalvánnyal küldöm.
mellékelve bankjegyekben (bélyegekből). } A nem kívánt töröndő.

Pontos cím:

Magyar
Leszámitoló és Pénzváltóbank
erdélyrészi fiókosztálya

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 23 sz.
(Bánffy-palota.)

Foglalkozik minden bankszakmába vágó műveletekkel: =
Elfogad betéteket takarékkönyvecskére vagy folyó-számlára (Giro-conto)
Leszámitol
váltókat, sorsolt értékpapírokat, nyereményeket.
Kölcsönt nyújt értékpapírokra.
Folyószámla-hitel engedélyez értékpapír fedezet mellett, mindenkor a pénzügyi viszonyaihoz alkalmazott előnyös kamatot számítva.

Törlesztéses jelzálog kölcsönöket ad:
földbirtokra és bérházakra.

Az intézet különös súlyt fektet a következők üzletágakra:
külföldi utalványok (Cheques) eladása és vétele.
Értékpapírok, ércpénzek és külföldi pénznemek vétele és eladása a budapesti tőzsze napi jegyzésői színt.
Tőzsdei megbízások kivitele. Szelvények díjmentes beváltása.

A magy. kir. szab. osztályosorsjáték főelárúító helye.
Sorsjegyek ingyen utánvétnetnek.

Örzési letétek részére nagy költséggel épített pánzcélszobáját és az abban elhelyezett magánpénztárait, (Safe deposits) a közönség figyelmébe ajánlva, annak megtekintésére tisztelettel meghívja az érdeklődőket.
Üzleti órák 9-12-ig, délután 3-5-ig.

Cickekét
mindennemű nyomtatványhoz
szép és tisztá kivitelben
pontosan és olcsón
készít
Fischer Spät
Holografikus papírral — Művészet
Budapest
Kassuth-Lejos utca 5 szám
Videki megrendelések is pontosan
egyhözöltenek.

(780.)

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor

Étendő szor lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van élővagy — hiány s rossz emésztésnél, a tej javítására és a tehének tejelőképességének lozozására, csontörésknél. — 1/2 doboz ára 1 korona 40 fillér, 1/2 doboz 70 fillér. Csak a lenti védjeggyel valódi. Kapható minden gyógyszerháznál és gyógyszerkereskedésben. Főraktár: Kwizda Ferencz János, cs. és kir. osztály-magyar, román királyi és bolgár lejedelmi udvari szállító, korületi gyógyszerész, Kornuburg, Bécs mellett.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük a hátrálékos előfizetési díjak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Törvényjavaslat a kivándorlásról. <i>Éber Ernő.</i>	585
Közgazdasági előadó. —r.—s.	586
Igavonóverseny lovak és ökrök között. <i>Monostori Károly.</i>	587
Rendellenesség a lóherén. <i>Páter Béla.</i>	588
Utmutatás a ragadós száj- és körömfájás elleni védekezésre s ezen betegség gyógyítására.	588
Kisebb szakközlemények.	589
Irodalmi szemle:	
Könyvismertetés. <i>Borona.</i>	589
Vegyes közlemények	590
Erdélyi piac ár- és terméstudósítások.	591
Hirdetések	

Törvényjavaslat a kivándorlásról.

Elkövetkezett végre az is, amit az egész ország gondolkozó és érző társadalma olyan nehezen várt. A belügyminiszter november 5-én a Ház asztalára letette a kivándorlás szabályozásáról szóló törvényjavaslatot. Nem egy-kettőre készült el ez a javaslat. A nyári társadalmi mozgalmak tanulságainak értékesítésével, a viszonyok és külföldi törvénytörvények tanulmányozásával, a közérdeklődés eszmét fejlesztő melegében alakult ki az a javaslat, mely megokolása szerint is, a józan ész szerint is nem az egyéni jogok elnyomásával, nem tiltó sorompók fölállításával, nem drákói szigorú korlátozásokkal akarja a kivándorlási folyamatot széles medrében gátokkal egyszerre megállítani, hanem — mint a javaslat neve is mutatja — *szabályozni* akarja a kivándorlást.

Talán sokaknak éppen azért nem fog tetszeni a javaslat. Mert hiszen sokan voltak és vannak, akik azt kívánták és kívánják most is, hogy a kivándorlást szigorú intézkedésekkel kell korlátozni, kell csökkenteni, mert a kivándorlás folytonos növekedése káros az államra, háros a társadalmi osztályokra. Ezekkel szemben a törvényjavaslat az egyedül helyes, a humánus és szociális szempontokból egyedül elfogadható alapon foglalkozik a kivándorlás nagy problémájával. Ez az alap tiszta és világos. Az állam a költözködés, tehát a kivándorlás szabadságát meg nem támadhatja, mert ezzel sarkalatos jogelveit gázolná le. Az állam egyes polgárait a boldogulásnak általuk legjobbnak tartott útjáról erőszakkal vissza nem tarthatja, mert ezzel az egyéni cselekvés szabadságát csorbítaná meg. Az állam nem köteles és nem képes minden egyes polgárának munkát és kenyeret adni s azért az államnak nincs jogában, de nincs is érdekében idebenn munkára kényszeríteni, kevesebb kenyérré szorítani az embereket. Igaz, fáj mindnyájunknak, mikor azt látjuk, hogy olyan kevesen vagyunk és mégis fogyunk a kivándorlással; igaz, kétségbeeséssel telik meg lelkünk, mikor tudjuk, hogy még egyszer ennyi embernek lenne ebben az országban hely s akik vannak, azok is itt hagynak; igaz, szomorúsággal látjuk, hogy a kivándorlás által állami és nemzeti erőnkben fogyatkozunk meg: ám mégsem

állhatunk lángpallóssal a kivándorolni akarók elé azzal a tilalommal, hogy — nem szabad ebből az országból kivándorolni.

De ha azt nem mondhatja is az állam, ha erre nem hozhat is rendelkezést a törvény, az államnak mégis nagy föladatai, a törvénynek hathatós eszközei vannak a kivándorlás alakulásánál s a benyújtott törvényjavaslat ezen föladatok és eszközök tudatában épül föl. A javaslat szabályozni akarja a kivándorlást, de nemcsak az állam, nemcsak a közérdek, hanem maguknak a kivándorlóknak egyéni érdekében is, mert — mint az indoklás mondja — a kivándorlás mai rendezetlen állapota magukra a kivándorlókra is hátránnyal jár.

A javaslat első fejezetében védi meg az állam, a közjó érdekeit azokkal a korlátozó rendelkezésekkel, melyek a katonai kötelezettség alatt, a bűnügyi nyomozás, vagy vizsgálat alatt állókra, a 15 éven alóliakra és kiskorúakra, a 15 éven alóli gyermekek szülőire nehezítik meg a kivándorlást abból az indokból, hogy az állam főnállásának alapföltétele a kellő védőerő, hogy a jogbiztonság érdekében nem engedhető meg a bűnösök elmenekülése s hogy a kellő gondozás nélkül itthonhagyottak szükségképpen az állam közvetlen gondozása mellett élhetnének csak meg. Ami korlátozó intézkedése a törvénynek állami és közérdekből van, az ennek a fejezetnek négy pontjába van foglalva. (I. F. 2. §. a—d. pontok.)

Az összes többi fejezet, szakasz és pont maguknak a kivándorolni akaróknak érdekében való még ott is, ahol korlátozó intézkedések vannak. Mert például az csak természetes, hogy azok, akik, a rendeltetési helyig való utazáshoz szükséges pénzzel nem bírnak, vagy azon feltételeknek, melyek abban az államban, hová kivándorolni akarnak, a bevándorlásra vonatkozólag megvannak szabva, meg nem felelnek: csak saját romlásukra mennének ki. (I. F. 2. §. e. pont.) Vagy kétségtelenül hasznos az, hogy az állam a a kivándorlást olyan országokba, hol a kivándorlók élete, egészsége, erkölce, vagy vagyona veszélyeztetve van, ideiglenesen megtilthassa (5. §.) Vagy bizonyára szükséges az, hogy az állam — ha képes rá — olyan utvo-

Lóher- és luczerna-

magvakért a

legmagasabb árakat

fizeti

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN.

VII., Rottenbiller-utca 33. szám.

VI., Andrásy-út 23. szám.

Nagy minták a mennyiség megjelölésével a fenti céghez küldendők.

Terményértékesítésnél ne mulassza el egyetlen

gazda sem a

„MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE”

532. II.

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31.

ajánlatát bekérni. — 1 kgrnyi minta beküldése esetén, az elérhető ár felől postafordultával tájékozás szerezhető, kívánatra sürgöny útján is. —

nalra, vagy útvonalakra szorítsa a kivándorlást, mely, vagy melyek az állami felügyelet és a kivándorlók érdekei megóvása szempontjából a legmegfelelőbbeknek mutatkoznak. (6. §.) Mindezek korlátozások, de az egyéni jólétet fenyegethető veszedelmek korlátozásai.

A törvényjavaslat alapelve az, hogy a kivándorlás jellege a munkakeresés legyen; gondoskodnia kell tehát arról, hogy a könnyelmű kivándorlásra, a sötétbe való ugrásra ösztönző és csábító minden kísérlet meggátoltassék s az a kivándorló, aki a külföldön akar munkát szerezni, útjában és szándékában semmiféle módon meg ne károsuljon. Ennek az alapelvnek felelnek meg a törvény azon rendelkezései, melyek a kivándorlók szállításával foglalkozó vállalkozók és ügynökök szigorú hatósági felügyeletéről és ellenőrzéséről gondoskodnak. (II. III. fejezet 7—33 §§.)

De gondoskodva van a javaslatban arról is, hogy a kivándorlók által inségben hátrahagyott családtagok segélyben részesüljenek, el ne pusztuljanak; hogy a kivándorlottak a külföldön útbaigazítást, alkalmasságuknak megfelelő munkát kapjanak, hogy részükre, mint más állam kivándorlottjai részére, menedékhelyek létesítsenek s végül, hogy a hazájukba visszatérni szándékozó vagyontalanok visszavándorlása az útköltség részben vagy egészben való fődözésével elősegíttessék. Ezekre a célokra egy kivándorlási alap létesítettik az útlevel-engedély díjakból, büntetéspénzekből és az évi állami hozzájárulásból, mely az 1903. évre 80000 koronában engedélyeztetett. (IV. fejezet.)

A kivándorlásra vonatkozó kérdések szakszerű tárgyalása céljából kivándorlási tanács szerveztetik az összes miniszteriumok, a mezőgazdasági, kereskedelmi és ipari érdekképviseletek kebeléből s ez a tanács a kivándorlási alapon biztosított eszközökkel is, befolyásával is képes lesz arra, hogy a kivándorlottakban a magyar hazához való tartozandóság és szeretet érzését főtartsa s a kivándorlókat útjuk első lépésétől kezdve, utazásuk egész ideje alatt és új letelepülésük helyén a magyar államnak eddig hiányzott óltalmában részesítse. De a tanács lesz hivatva arra is, hogy a kivándorlás irányába eső államoknak gazdasági, kereseti, egészségi és egyéb viszonyairól is előre tájékoztassa a kivándorolni szándékozókat. (V. fejezet.)

Ime a javaslat főbb elvei, főbb rendelkezései. A magyar állam nem láncol le senkit a hazai röghöz; de azért nem veszi le kezét egy, szeretetével idevonzódó lélekről sem. A magyar állam nem követeli meg, hogy itthon maradjon az, aki odakünn jobb

létet remél; de az elkivánczókat megvédelmezi a végzetes csalódástól, az esetleges tönkrejutástól. A magyar államnak vesztesége a kivándorlás; de azért a magyar állam legszentebb kötelességének tartja a kivándorlókat megóvni s még megtakarított pénzüket is rendeltetési helyéhez juttatni.

A törvényjavaslat címe is mutatja, hogy nem elnyomni, nem korlátozni, csak szabályozni akarja rendelkezéseivel a kivándorlást. A megdagadt folyót nem ágyába akarja visszaszorítani, hanem termékenyítően akarja elvezetni, levezetni. Az igaz: ennek a javaslatnak törvényerőre válásával a kivándorlás aligha fog csökkenni; de hát igaz az is, hogy semmiféle törvénnyel nem is lehetne ezt elérni, ha csak egy olyan törvénnyel nem, mely minden határkaput, minden szorost szuronnyal el nem zár a kivándorlók elől. A kivándorlás a kivándorlók védelme és óltalmazása által még valószínűleg emelkedni is fog, mert elvesznek általuk az elpusztult, tönkrement kivándorlókról szóló visszariasztó példák. De hát lehet-e az államnak célja az, hogy polgárai az ő közönyössége mellett egymás kárán okosodjanak! Lehet-e a visszariasztó példák főtartásával a kivándorlás csökkentésére törekednie? Esztelen és szívtelen politika volna ez. Igen, igyekeznie kell az államnak a kivándorlás csökkentésére hatni azzal, hogy idebenn az általános közgazdasági jólétet igyekszik fokozni a mezőgazdaság fejlesztésével, hiányzó iparunk megteremtésével, a terhek csökkentésével, a keresetforrások szaporításával, igazságos közigazgatás létesítésével. Ha az állam polgárainak jóvoltára és keresetének emelésére meg is tehet, — aminthogy meg is kell tennie — mindent, még akkor sem fog a kivándorlás egészen megszűnni, mert a jobbnak reménye még akkor is delejes erővel fogja azokat a kivándorlás ösvényére vonzani, a kiknek idebenn »csak« jó keresetük van. És az állam ezeket az ambíciózusokat sem hagyhatja az elpusztulás veszélyének kitenni.

Eber Ernő.

Közgazdasági előadó.

Bizonyára sokan lesznek olvasóink között a kérdők: hogy „hát ez mi?“, de a gazdatársadalom legújabb generációjából talán kevesen is tudják, hogy miről van szó. — Megyéenként és szab. királyi városokként fölker, a földmivelésügyi kormány egy önállóbb, tudományos és gyakorlatilag intelligens gazdát, ki a megye vagy szab. kir. város közgazdasági ügyeit, mozgalmait tartsa számon, azokba folyjon be, adjon végérvényes tanácsokat a hatóságoknak, s fölfelé időközönként tegyen jelentéseket s javaslatokat. A miniszternek bizalmi embere.

Körülbelül ez az, a mit ezen nobile-officium jellegű agrár-faktorról a hivatottabb irás-

tudók tudnak. A hivatásból figyelők azonban a következőket is tudják:

hogy a vármegyei közgazdasági előadónéha részt vesz a központi bizottság-gyűlésén s ott erősen hallgatja az alispáni jelentést, a melyből igen sokszor megyéje mezőgazdaságának hűséges képét ismeri meg. Egyébiránt gazd. egyleti gyűlések, gazdakörök, kiállítások, tenyészállatdíjazások, gépversenyek, elemi csapások, állategészségügyi mozgalmak, mezőrendőri törvény végrehajtása, nagyobbyszerű gazdasági tűzkarak stb. stb. százféle ügyről a helyi lapból vesz tudomást. Hogy hányan vannak ilyenek, % számotnem mondok.

Jobbak aztán azok, a kik minden gazdasági mozgalomnál, gyűléseken ott vannak a bizottságban, egy-egy eszméhez hozzászólnak, a kiállításokon jury-tagságra aspirálnak, de különben jelentéseik a gazdasági tudósítók jelentéseit nem igen haladják felül értékben és horderőben. Ezek a „muszáj“ közgazdasági előadók, a kik különben sokszor az államnak bivatálnokai, a kiktől tehát a kormányzat joggal elvárja, hogy egy fizetésért a vármegye mezőgazdaságáról is tétessék hébe-hóba valamelyes jelentés. Ezek % a már kisebb.

De — sajnos — legkisebb a százalékja azon közgazdasági előadóknak, akik nemcsak hogy sülyt helyeznek tiszteletbeli állásukra, nemcsak *vagyonilag függetlenek mindenkitől*, s mindentől, de képzettségük, gyakorlati ismeretük, mindenkor *önálló véleményük* révén alkalmasak arra, hogy megyéjük mezőgazdasági állapotát megfigyeljék, felfelé és lefelé igaz javaslatokat tegyenek, gazdatársaik, kivált a kisembereket irányítsák stb. Így hát a fentiekben szinte vázoltam is, hogy milyen legyen egy vármegyei közgazdasági előadó?

Azon alkalomból elmélkedünk a „közgazdasági előadó“ mivoltján, mert egy alföldi vármegyei gazdasági egylet egyik gyűlésén szóvá tette a ma csak diszül szolgáló fogalmat s úgy találta azt a valóságban, a hogy fentebb vázoltuk. S mindjárt reá is jött, hogy a közgazdasági előadói állásokat újra kell szervezni s ha megkívánja a köz, hogy azok látható működést végezzenek, akkor munkájokért *kapjanak tisztességes fizetést is!* S ez értelemben átiratilag agitációt is indít a gazd. egyletek körében.

Hát logikának logika a fentebbi eszmemenet s támasztgatták a régi Szapáry-féle megyei gazdasági felügyelő kísértetét: a melynek aztán az állami közigazgatás szervezésének első kísérleténél nem tudtak önálló munkát adni. Nem, tisztelt alföldi gazdatársaim, nekem olyan orvos, a ki az üteremet — ha beteg vagyok — csak a tiszteletdíjért figyeli s nem emberszeretettel s a jövő esélyeit vizsgáló lelkiismeretességgel, ilyen orvos nem kell! Akkor inkább jobb szeretem a mai nagy % -ban csak inkább diszes gazd. előadókat, ha csak egyszer szólanak is fel a gazd. egyleti gyűlésen, avagy csak bírálósádnak egy-egy helyi kiállításon, vagy irnak egy-egy iránycikket, mégis ami csekélykét is tesznek, azt meggyőződésből tesszik, ami annál értékesebb, ha az előadók függetlenek s kellő szakértelemmel bírnak...

A fizetett közgazdasági előadó valószínűleg pontosan be fogja tartani a sablont s a részére adományozott költségkeretet. Nem tagadom, ilyenformán is lehet sok jót alkotni, — ezt újabb agrár-hivatali példák is sokszor igazolják — de ezzel szemben a példák s a meglevő

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király- tér, 7. sz. saját házában.

Beutókat előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Áruraktárral (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönösákok is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

gyakorlat erősen igazolja azt a felfogásunkat, hogy: pénzért, fizetésért csak azt fogják megtenni, — ha kitűnően is — a mit éppen muszáj! De nem fizetést, hanem csak *tiszteletdíjat* adnának a közgazdasági előadók, már akkor is minden tettükben az nyomná lelkiismeretüket: tetszik-e ez valahol, avagy nem tetszik? Szerencsére ez az új fizetési állás eszméje ezidőszerint oly rosszkor dobott felszínre, a mikor a közvélemény éppen a bürokrácia szaporítása ellen fordult, a minek legutóljára Neményi Ambrus jeles közgazdasági író oly hű képét vázolta.

Nem tisztelt gazdatársaim, nem szabad a mezőgazdaságot túlságosan a bürokrácia lélektelen jármába gyurni. Mert, a gazda is az esteli riportnál is csak úgy disponál holnapra, „ahogy a jó Isten majd meg engedi, úgy a túlságos szabály, törvény s annak lelkes ellenőrei vagy végrehajtói is csak akadályozzák sokszor a szabad fejlődést. Itt a példa iparkamaráink világából. Azt mondják, hogy autonómiajuk van, de a „fejét s a szívet“ az állam nevezi ki s az üldözget le „rendeleteket“. Nos az iparos és kereskedővilág ma jobban kesereg, mint valaha: pedig szinte agyon van támogatva. A szabad Angliában a mezőgazdaság ma csak a harmadik helyet foglalja el a közgazdasági életben, de ott a szelid gazdasági vandortanárokon kívül más földművelési államhivatalnok alig nyugtat segítségre a gazda hónalja alá, de az nem is fogadná el, mert a szövetkezetek, egyletek, körök, klubok s mondjuk tisztességes trösztök s kartelek hazájában, a *közös, az egyesülési erőre támaszkodnak*. Hát ne tagadja az alföldi megyei gazdasági egylet, minden számottevő megyei gazda tagja lenne, az alalmazna nagyságu tagdíjakat rendesen befizetnék ha egy-egy gyűlésre, kiállításra stb. a tagoknak csak 20%, a *váltakozva* ott lenne, ha minden faluban valamelyes paraszt-kör vagy szövetkezet létezne, akkor nem kellene semmiféle agrár államhivatalnok, az egylet dologba vinné a közgazdasági előadót, az meg az egylet elé hozna üdvös javaslatoakat.

Igy van. Jó, hát szervezzék újra a megyei közgazdasági előadói állást. De ne legyen címűsz, hanem faktor. Ne csak előadó és véleményező kötelessége legyen, de joga a folytonos ellenőrzésre s tanácsadásra, a melyet fent és lent respektálni is kell! Vagyonilag s szellemileg független embert kell tehát a megyében keresni, a ki szívesen el is vállalja az állást, ha a közsegítésben reménykedhetik s ha azt törvényszerűleg garantálják. S ha a közgazdasági miniszteriumok egy-egy megyebeli intézkedés előtt folyton kikérik véleményét; ha a megyebeli rangban kisebb közgazdasági államhivatalok folytonosan kötelesek lesznek keresni a közgazdasági előadóval való kontaktust, ha ezek neki minden szakmabeli s a megye gazdaságát érdeklő tervezeiről, intézkedéseiről s működésükről évente legalább háromszor rövid jelentést tesznek. Ha a gazdasági egylet vele, mellette fog szorgalmasan s angolos együtt tartással dolgozni. Több „ha“-t talán nem is sorolok föl.

Otthon, irodájában az a földesuri közgazdasági előadó ingyen s passióval fog dolgozni. Utóbbi jelzés akkor is megmarad, de más helyen kell megjelennie, (kiszállania), de hát már igazán nem kívánhatja senkise (ahá! gondolják az alföldiek), hogy *kimozdulván lakásáról, a megye másik szélébe utazván, ott dolgozzék — a maga költségén*. Hát akkorra gaz-

dag embereket még se szeretnék közgazdasági előadóknak! Utazhassanak a megye vasuti vonalán ingyen (az talán most is meg van!) valamely közpénztár fizesse meg utazási számójukat, levelezésük legyen portómentes — ne az államhatalom nevezze ki őket, de válasz-sza a megye gazdasági egyesület.

Ámbár ezt a dolgot rövidebben is meglehetne oldani. A közelmúltban egy kis erdélyrészi vármegyében maga az államhatalom első képviselője a főispán állott lelkesen minden közgazdasági mozgalom élére — előbb azonban teljesen megnyerte a gazdatársadalom bizalmát. Az ott utazó idegen már ma is azt hinné könnyen, hogy valahol Stírria virányain utazik: ha itt-ott egy római utódot nem látna!

Hát erről is elmélkedhetnének alföldi gazdatársaink — s talán egynémely méltóságos főispán urak is!

—r.—s.

Igavonóverseny lovak és ökrök között.

(Egyben reflexió a «Szarvasmarhatenyésztésünk közgazdasági jelentősége» cím alatt folyt eszmecsere.)

A mi honi szarvasmarhánkról szóló eszmecserekből és vitákból fel volt vetve többek között az a kérdés is, hogy: tekintettel a magyarerdélyi fajta marha lassú fejlődésére, gyenge tejelésére és arra, hogy hasznosítása kivált csak erőkifejtésében rejlik, nem volna e okszerű ebben lóval pótolni s egyebekben helyette a nyugati marhát alkalmazni, vagyis eként sorsára hagyni, hogy lassanként eltűnjék a földszínéről, mint olyan nem „modern“ állat, a mely a haladt, intenzívebbé lett gazdálkodási viszonyok közé már be nem illik.

Részemről sok alkalommal kifejtettem már azt, hogy rajtunk múlik, hogy a mi marhánk nem jobb tejelő s nem eléggé gyors fejlődő, és hogy példák mutatják a lehetőséget arra, hogy e marha, modernebbé tehető. Kifejezést adtam már annak is, hogy a ló munkája igen sok helyen hazánkban többre kerül, mint az ökrök hasonló munkája, de volt, aki jelezte, hogy igenis, csak hogy a ló munkája gyorsabb, tehát többet is ér.

Hogy mennyiben állja meg ez a helyét, azt hazai *megfigyelésekből* talán igen, *de konkrét kísérletekből* megítélni nem lehet; ha *gazdasági* munkát vetünk össze ló és ökrök között, ment ilyen kísérletet, összehasonlítást hazánkban tudtommal nem tettek.

Külföldön azonban volt ily összevetés. Thiele: „Der Oekonomie Lehling“ című könyvében olvasom, hogy efféle próbát egy lovak és ökrök közötti igáverseny alakjában, a gazdák már végrehajtottak, még pedig Franciaországban, 700—800 szemlélő jelenlétében. Ebben 500 frank erejéig fogadás is történt, nevezetesen egy belga a lovak, egy francia az ökrök győzelmére fogadott.

A fogatok 5000 kg.-mal voltak megterhelve s a távolság 22½ kilométert tett ki. Ezt az utat az ökrök fogatok legjobbika 3 óra és 12½ perc, a ló fogatok legjobbika pedig 3 óra 6 perc alatt tette meg. A lovak tehát 6½ perc fölényvel győztesek maradtak.

Megjegyzendő, hogy az ökrök nyugati fajta lassu mozgásu állatok voltak, a lovak pedig kiváló, nehéz igás lovak. Ezen kívül az emberi sokaságban nem szokott ökrök nagyon nyugtalanul viselkedtek, az eredményre tehát ez nem folyhatott be előnyösen. Egyébiránt míg ezek a célhoz érve kimerülésnek

nyomait nem mutatták, addig a lovak izzadságban uszva érkeztek meg.

Minő eredmény mutatkoznék a mi igás marháink hasonló próbájánál, azt nem tudom, de bizonyosnak vélem, hogy nagy terű és nagy út esetén, az ökrök a lovakat legyőznék.

De ha nem így volna is a valóságban, nem szabad feledni, hogy a ló értéke a korral folytonosan csökken, még pedig hatványozott mértékben úgy, hogy végre csak a bőre ára kerül meg, avagy esetleg mint vágóáru ér el nemkülönben igen minimális árt, holott az ökrök kivételénél mint hizó, még eredeti árát is behozhatja, vagy legalább is visszamaradt, a lónál jóval értékesebb trágyájával a veszteséget tetemesen redukálja.

Amíg tehát arról lesz szó — és hiszen szasan lesz szó arról — hazánkban, hogy a csak lassu mozgásban végezhető mindenemű gazdasági terhes munkát kitűnő igás marhával, vagy másod-harmadrendű igás lóval végezzük-e s a mig kénytelenek vagyunk beismerni, hogy kell ebben a marhához hajolnunk talaj- és útviszonyaink s összes gazdasági körülményeinknél fogva is: addig örülünk kell, hogy van állatunk, amely e célra valósággal páratlan s kell hogy ez állatunk érdekében szembeszálljunk minden olyan áramlattal, amely elhanyagolására, vagy éppen lesöpprésére tör.

Egyébiránt évek előtt már hangoztattam hogy én és velem sokan mások, a magyar ökröt mindenképpen jobb munkás állatnak ismerem, mint a nyugati, mindazonáltal nem látom fölöslegesnek, hogy a kettőt komoly, rendszeres próbának vessük alá, hogy kiderülhessen végképpen, vajjon van-e, lehet-e alapja az ellenkező véleménynek. Mert ha volna alapja, úgy valóban legfőbb ideje volna annak, hogy sürgősen, nagy méreteken térjünk át honi marhánk modernizálására oly alapon, amint már megkezdve van, vagy legfőbb ideje volna — sajnálattal bár — de állunk még nagyobb dimenziókban a hazai fajta azon primitív formában való szaporításától, amely kitűnő igás anyaggal jutalmaz ugyan, de egyébbel semmivel.

Hát ilyen rosszszul tényleg nem állunk a honi marhával, mert még a par excellente igás törzsek is, nem megvetendő husmarhák egyszersmind s rajtunk múlik, hogy nem jobb tejelők s nem gyorsabban fejlődők, tehát nem még jobb husmarhák. A „természet kedvező kegyelméből“ a nyugati se lesz nálunk u. n. „mindenre használható leányzóvá“, sőt ellenkezőleg, (ott vannak a példák) degenerál; a természet — egyébbek nem kedvező — kegyelméből lett a mi marhánk igás jószágga, s a mikép a tenyésztés mestersége tette tökéletesebbé az előbb nemkülönben primitívebb tulajdonságú nyugati marhákat, azonképen ez a mesterség kell kiemelje egyoldalúságából a magyar primigeniust is.

Im itt a tér — tessék munkálni — nem is uttörés ez már, hanem meglevő példák követése csak — a becsületes, kitartó, tudással kapcsolatos munka eredménye az a több oldalú nyugati marha is, a mely evvel a mesterséggel nagyon el van ugyan távolítva már a természet öléből, de hát „modern“ kívánatos, keresett. Egészen ilyen né is tehető idővel a magyar marha, de ez cél nem lehet, hiszen van ilyen már készen elég; de cél lehet *megközelíteni annak tökéletességét, hibáit, súlyos hátrányait nélkül*.

Az igavonó erőkéfjítő képességnek nagy

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **superfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu superfoszfátok és chilialótrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdézősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

foka oly tulajdonság a magyar marhában, amelyet elég nagyra becsülni nem lehet azért, mivel avval életerős, ellenálló, tartós szervezet kapcsolatos. S mert ilyen szervezetűvé a nyugati marhát egyéb előnyös tulajdonságainak fenntartása mellett visszavarázsolni jóval nehezebb, mint egy életerős szervezetben kis fokban már meglévő jó tulajdonokat, (tejelés, fejlődés) gyarapítani, éppen anélkül, hogy a rezisztenciából a megengedhetőnél többet veszítene: indokoltabb hazai viszonyaink között ezer esztendőn keresztül kipróbált és bevált marhákat észszerűen és okszerűen átalakítani, mint avval szakítani, hazánkban idegen, viszonyainkkal csak nehezen megalkuvó, horend kalamitásokat okozó marhák kedvéért.

Nemcsak gazdasági munkás fajta marháknak munkás lovunk feletti előnye tehát az, ami elődázhatlanul rátaul a hazai marha fenntartására, pártfogására és arra, hogy az eddiginél még jobban törekedjünk tökéletesítésén, hanem rátaul mind az utóbb említett körülmény is.

Monostori Károly.

Rendellenesség a lóherén.

Ezidén úgy látszik nagyon kedvezők a viszonyok a lóheremag értékesítésére nézve, a mennyiben meglehetősen nagy árat jegyeznek. A hírek mind egybe hangzóak, hogy a külföldnek nincsen lóheremagtermése sőt ami eddig még alig történt, Amerikának sincsen lóheremagja. Az pedig sokat tesz, mert Amerika eddig mindig előzönlötte a piacot és az amerikai lóheremagbehozatal káros következményeit most is s nyíli a gazdaközönségünk a nagyszemű amerikai aranka behurcolása miatt. Máskor az amerikai lóhere erősen leszorította a lóheremagunk árát, ezidén pedig — úgy írják — Amerika még talán behozatalra fog szorulni. Az árak tehát emelkedtek s a külföldi magkereskedők nálunk is felbukkantak, ami csak akkor történik, a mikor erősen kell a lóhere. Ilyen körülmények mellett kétszeresen is fontos körülmény az, van e nekünk lóheremagtermésünk?

S e tekintetben több oldalról hangzotak fel panaszok. Az egyik termelő észlelete szerint kevés volt ezidén a vadméh, mely a lóhere virágait látogatva, azoknak beporozását és megtermékenyítését közvetítette volna, minek folytán sok virág meddőn maradt. Másik termelő későn kaszálta a lóheréjét első ízben és ezért a második kaszálásu here már nem érlelhette meg a magot, késő őszzel is csak takarmánya lett a gazdának, magja pedig semmi. Akadtak ilyenformán jó nagy táblák, melyekről alig kaptak egy pár szem lóheremagot.

Végül volt olyan eset is, hogy a lóherefejek elzöldülése miatt nem képződött ki a mag. Ilyen esetnek a birtokába dr. Szentkirályi Akos igazgató ur közvetítése által jutottam. A Mezőség egyik birtokán meglehetősen nagy foltokban mutatkozott a lóherének az a rendellenessége, hogy a virágrészek elzöldültek, azaz a virág egyes részei helyett apró zöld levélkék fejlődtek. Az ilyen lóherefej tiszta zöld volt, a rendes rózsaszínnek nyoma sem volt. Kézi nagyítóval vizsgálva az ilyen zöld lóherefejeket, azt láttam, hogy a lóherevirág kelyhe ki volt fejlődve egész rendszeren, de a kelyhen belül nem volt meg a rózsaszínű párt, hanem annak helyén 5 finom, kis, zöld levélke állott. Ezek tehát a pártából

lettek. Rendszeren u. i. a párt 5 rózsaszínű szíromból áll. A porzók csak satnyák voltak, és nem fejlesztettek virágot. A virág legfelsőbb része pedig, a termő, melyben a magvak képződni szoktak, egyáltalában nem volt kifejlődve, teljesen el volt korcsosodva. Tehát a hiányzó termő volt az oka annak, hogy az ilyen elzöldült lóherefejen egyetlen egy mag sem képződött.

Takarmánytermesztés szempontjából még előnyösnek mondhatnám az ilyen elzöldülést a lóherefejeknek, mert az több levélkét tartalmaz, mint a rendes virágu fejecske s így több takarmányt szolgáltat, de a mikor magot szeretnénk csépelni a lóheregubóból, akkor az ilyen eset inkább bajnak mondható.

Ami végül ezen rendellenesség okát illeti, az a túlságos kövér földnek, a túlbő trágyázásnak tulajdonítandó. A túlságos bő táplálás, buja hely, szokta okozni a növények virágrészeinek elzöldülését s így lesz az a jelen esetben is, a midőn az elzöldült fejek foltoosan, a bujafoltokon mutatkoznak, ott a hol talán a trágyakupacok álltak.

Páter Béla.

Utmutatás

a ragadós száj- és körömfájás elleni védekezésre és ezen betegség gyógyítására.

Miről lehet a ragadós száj- és körömfájást felismerni?

Ha a befertőzött állaton betegség tünete még nem mutatkozik, akkor a gazda nem ismeri meg. Mert tudni kell, hogy ha valamelyik állat beleheli, vagy másképen szerzi meg a betegség csiráját, a betegség nem azonnal tör ki az állaton, hanem csak leggyakrabban ettől számított 3-ik vagy 5-ik napon, de ritka esetekben később is kitörhet. Másfél napnál rövidebb és 5 napnál hosszabb ideig csak kivételes esetekben szokott ez az ugynevezett *lappangás* tartani.

Az első tünet, ami az állaton fellép, a *láz*, akárhol is szerezte meg az a betegséget, akár a szájában, akár a körmén; ez a *láz* különösen fiatal állatokon igen magas (40, 41 fok is), idősebb állatokon alacsonyabb, de rendszeren csak addig tart, míg a hólyagok kifejlődnek, azután leszál.

Azután a szájban vagy a körömágyon, vagy a körömök között, esetleg mind a két helyen, szarvasmarháknál gyakran a tőgyök és néha a szutyakon (fényszájon), sertésekénél az ormányon is rendszerint borsómagyságu, egész diónagyságu, eleinte tiszta, később genyes, piszkos fehér (sárgásfehér) hólyagok emelkednek ki. Ilyenkor már az állat nem igen szívesen eszik, csámcsog, bőven nyáliczik s ha a lába is fáj, gyakran fekszik.

Ezen hólyagok nemsokára felfakadnak, helyükön egyenetlen, cafatos szélű, vörös fekélyek (sebek) maradnak, melyek azonban néhány nap alatt gyógyulnak, úgy hogy egy helyen, pl. a szájban fejlődött betegség, ha az jól gyógyíttatik, többnyire 6—8 nap alatt gyógyul. Ennyi idő alatt gyógyul a lábón fejlődött betegség is, ha pontosan az állatorvos utasítása szerint gyógyítja a gazda.

Ha már a betegségnél hólyagok is fejlődtek, a gazda is könnyen felismerheti a bajt.

Hogyan védekezünk a ragadós száj- és körömfájás ellen?

Ha már most tudjuk azt, hogy a betegséget megkapja az állat, legelés közben, ita-

tás, etetés közben, vagy ez által, hogy trágyát, takarmányt, almot olyan helyről hord, hol a betegség uralkodik. Ha azután tudjuk azt, hogy a betegséget rukánkkal, kezünkkel, lábunkkal, az istállóeszközökkel átvihetjük állatainkra, akkor, ha megakarjuk védeni állatainkat ettől a betegségtől, *nem szabad* etetnünk, itatnunk, legeltetnünk olyan helyen; a hol a ragadós száj- és körömfájásban megbetegedett állat legelt, evett vagy ivott. *Nem szabad* ilyen istállóból szarvasmarhával takarmányt, almot vagy trágyát kihordani, hanem csak lóval s azt is csak akkor, ha a betegség már megszűnt s erre a hatóság engedélyt adott. *Nem szabad* beteg állat vakaróját, keféjét, igáját, szekér (kocsi) rudját, beteg állat istállóinak seprőjét, lapátját, vályuját, vagy az itató vödört használni. *Nem szabad* olyan udvarba vagy talán éppen istállóba menni, a hol a beteg állat áll vagy állott, nehogy ruhánkkal, csizmánkkal hordjuk széjjel a betegséget.

Ha meghalljuk, hogy valamely községben száj- és körömfájás uralkodik, ott közös kutakon ne itassunk, közös legelőre állatainkkal ne menjünk, korcsmákba, vendéglőkbe ne kössünk be, mert nem tudhatjuk, hogy nem evett-e vagy ivott-e, vagy nem járt-e ott beteg állat. Olyan községben lakó vagy olyan községből hozzánk vetődött mészáros, herélőt, miskarólót, marhakereskedőt, kanászt, juhászt, csordást, gulyást, a hol ragadós száj és körömfájás fellépett, ne eresszünk tanyánkra vagy udvarunkra, de különösen ne eresszük állatainkhoz, mert az ilyen emberek gyakran olyan helyeken is megfordulnak, a hol beteg állat van és könnyen megtörténhetik, hogy elhurcolják a betegséget.

Ezeket kívül tartjuk mindig tisztán istállóinkat, sokat és gyakran almozzunk s gyakran mosogassuk tiszta gyöngö borecetes vízbe mártott puha ronggyal vagy szivacs-csal a nagy állatok (szarvasmarhák) száját.

Hogyan gyógyítsuk a száj- és körömfájásos állatainkat?

Ha valamely állatunk mégis megkapja a száj- és körömfájást, első és fődolgoz a *tisztántartás*. Adjunk gyakran vizet azoknak az állatoknak, a melyeknek a szája fáj. Gyakran mosogassuk a száját tiszta borecetes-timsós vízzel. A borecetes vizet úgy készítjük, hogy vegyünk egy kis boros pohárra való tiszta jófajta borecetet, azt öntsük 1 liter tiszta vízbe és adjunk hozzá egy diónagyságu, finom porrá tört nyers timsót. Hogy pedig az állat maga is öblögethesse gyakran a száját, kössünk a jászolhoz egy itató vödört s abba öntsünk gyakran tiszta friss vizet. A mely vizet a beteg állat bepiszkol, ne öntsük szerte széjjel az udvaron, mert hiszen tudjuk, hogy a betegség abban igen könnyen meg van a beleöblögetett nyál és geny útján, — hanem az ilyen vizet öntsük emésztő gödörbe. Az istállóból kihordott almot, trágyát, megmaradt takarmányt rakjuk egy külön e célra kijelölt helyre mindaddig, míg a betegség tart és ahhoz semmiféle állatot ne engedjünk hozzájutni, mert nem tudjuk, hogy melyik viszi el onnan a betegséget.

Ha az állat a lábán betegedett meg, igen jó háziszser kékköves timsós kötés, melyet gyakran öntözzünk (legalább is $\frac{1}{2}$ óránként) timsós-kékköves vízzel. Készítsük pedig ezt úgy, hogy vegyünk egy diónagyságu nyers

BUDAPEST,

V. Nádor-utca 2.

Fodor József butorgyáros

cs. és kir. udvari szállító
kárpitós és diszitő.

KOLOZSVÁR,

Szentegyház-utca 6.
(Status-palota.)

Kolozsvárt, Szentegyház-utczai raktárimban állandóan nagy választék saját műhelyemben készült izléses és szolid kivitelű ebédlő, háló, szalon, férfi és leány szoba berendezésekből, a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivittelig.

Teljes lakásberendezések vállalata rajzok szerint is, szigorúan stylszerű kivitelben.

Lelkilmoretos kiszolgálás.

Mérsékelt szabott árak.

922

timsót és egy mogyoró nagyságú kékkövet (kékgalicot, másképpen rézgalicot), ezeket törjük porrá és olvaszszuk fel 1 liter vízben. Ezzel a vízzel áztassunk be egy maréknyi kócot (kendert) és ezt tegyük egy elég nagy zsákdarabra; lépezzük bele az állatot a beteg lábával és kössük fel elég lazán, hogy ne szorítson, de mégis úgy, hogy le ne csuszszék a lábáról. Ezt öntözzük timsós-kékköves vízzel és naponta egyszer ujtsuk meg.

Ezt megtehetjük az istállózott szarvasmarhával. De mit csináljunk a sertéssel, a mely nem engedi magát így gyógyítani, vagy a juhokkal, vagy a vad gulyabeli marhával? Ezeknek adjunk tiszta vizet sokszor egy nap; és ha a lábuk fáj, az istálló vagy akol ajtajába csináljunk egy jó széles teknőszerű mélyedést, hogy azt az állatok keresztül ne ugorhassák és hogy azon minden egyes állatnak keresztül keljen menni a be- és kijárásnál. Ebbe a mélyedésbe tegyünk 4-5 ujni kékköves friss mésztejet. Ez az orvosság a körmök közé is behatol s az egészségeset megóvjja a betegségtől, a beteget pedig meggyógyítja.

Fő dolog a tisztántartás és pihentetés. Gyakran és bőven almozzunk olyan szalmával, a mely olyan vidékről származik, hol szájszáj- és körömfájás nincsen. Nyári időben az istállót lehetőleg sötétítsük be, hogy a legyek ne bántssák a beteg állatokat.

Ha fejős állatoknál a tőgyön is vannak hólyagok, illetőleg fekélyek (sebek), a tőgyet naponta óvatosan fejjük ki és egy kevés kékköves-timsós zsirral, vagy glicerinnel, vagy tiszta sótalán vajjal kenjük be.

A gyógyítás és védekezés egyik, a gazdáknak eléggé nem ajánlható módja az, hogy ha állataink között már fellépett a ragadós szájszáj- és körömfájás, *valamennyi állatunkat ojtassuk be*, azaz magunk betegítsük meg. Ezzel roppant előnyöket szerzünk magunknak, melyek között első ez, hogy a betegségen *egyszerre keresztül esnek állataink* s a törvény értelmében gyorsabban felszabadul udvarunk a zárlat alól. De fő előnye az, hogy az ojtásokból eredő betegség többnyire könnyebb lefolyású; azaz többnyire a szájszájban magában folyik le a betegség, anélkül, hogy a körmök is megbetegednének. A szájszáj betegsége pedig tudjuk, hogy 6-8 nap alatt gyógyul. Egy harmadik nem kevésbé fontos és nagy előnye a mesterséges beoltásnak az, hogy az állatok körülbelül *egy évig, esetleg két évig is nem kapják meg még egyszer a betegséget*. Az ojtás úgy történik, hogy a beteg állat száját kimossuk tisztára friss vízzel s ha van a szájszájban hólyag, azt felpattantjuk és tiszta, de durvaszövésű ronggyal felitatjuk. Ha ilyen hólyag már nincs, elégséges a kimosás után kifolyó tiszta nyállal beitatni a rongyot.

A beoltandó állat száját egy más valaki már ezalatt megtöröli szárazra és egy durva, de tiszta ronggyal pirosra dörzsöli az állat ínyét. Ezután mi dörzsöljük be a beteg szájában beitatott ronggyal. Az így beoltott állatok $\frac{3}{4}$ része szokott a szájszáj- és körömfájásban megketedni; de természetesen csak a száján. Ha most jól védelmezzük a lábakat, azok nem betegeszenek meg s az állatot, ha felgyógyult, már egyszersmind meg is védjük a betegségtől körülbelül 1 évi időtartamra. Lehet úgy is beoltani az állatokat, hogy a beteggel összenyálaztatott durva takarmányt adunk az egészségeseknek, de ez nem biztos módszer.

A beoltott állatok gyógyítása is a fent mondottak szerint történik.

Hozzátehetjük az elmondottakhoz, hogy a betegeknek akkor, amikor a szájuk fáj, ne nyálas, lehetőleg ivós takarmányt (moslékot) adjunk, mert hiszen elgondolhatjuk, ha a szájuk fáj az állatnak, nem szívesen eszi azt a takarmányt, mely szűrja a szájában levő sebeket.

Minden esetben azonban pihenni kell a beteg állatnak mindaddig, míg teljesen gyógyul.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Védekezés a gabonaüszög ellen.** E cím alatt az „Erdélyi Gazda” e hó 9. iki számában megjelent közleményre vonatkozólag legyen szabad néhány észrevételt tennem. Tökéletes igaza van a közlemény tisztelt írójának, hogy a galicköldatban sokáig (horribile dictu 24 óráig) áztatott vetőmagnak sok hátránya van, melyek közül az aránylag igen ritkán előforduló mérgezés nem is a legnagyobb, hanem az, hogy az ilyen oldattól átjárt vetőmagnak gyakran 50% a is elveszti csiraképességét és egyenetlen, toltos vetést eredményez. A pácolásnak különben úgy ezen, mint a lelocsolással eszközölt módja teljesen hibás. Az egyetlen ma már igen elterjedt biztos és olcsó módja a pácolásnak a kosarakkal való pácolás. Ennek eljárása következő: Kell hozzá egy hosszabb tekenő, kád vagy hordó (aszerint, mennyit akarunk pácolni), mely ne legyen magosabb, minthogy a beléhelyezendő kosarat kényelmesen a fenekére eresztessük, továbbá 2 vessző kosár, mely esetleg, hogy a buzaszemek át ne essenek, ócska zsákdarabokkal kibélelhető. Készítünk már most 10%-os rézgalicoldatot, az illető edényben annyit, hogy az oldat a kosarat, ha fenekére eresztjük, ellepje. A kosarat $\frac{3}{4}$ részben megtöltjük a pácolandó búzával és beleállítjuk az edénybe úgy, hogy ellepje, néhányszor megkavarjuk, két kézzel megdörzsöljük a buzát benne, a felületre jövő könnyebb szemeket, gazt, polyvát egy szita segítségével leszedjük és akkor kiszedjük és hagyjuk jól lecsorogni róla az oldatot. — Az oldatot tartalmazó edényre 2 lécet alkalmazunk és a kosarat erre teszszük. Míg az ott jól lefolyik (vissza az edénybe), addig ugyanezt teszszük a másik kosár búzával. Amint pedig az oldat már jól lecsurgott, az így pácolt buzát tiszta száraz helyre vékonyan elterítjük. Ily formán a buzának elég 1-2 percig (nem 5-6, mint a salicilban) az oldatban lenni, mert számtalan kísérlettel be lett bizonyítva, hogy már $\frac{1}{2}$ % os oldat is teljesen megöli az üszögspórákat, ha csak hozzájuk ér. E módszer előnyei: 1. hogy biztosak vagyunk benne, hogy minden buzaszem érintkezett az oldattal, 2. a szemek nem dagaának meg, 3. semmit sem veszítenek csiraképességükből, 4. ha jól lefogjuk csorogni, igen gyorsan szárad. Vékonyan elterítve és néhányszor átfogatva, néhány óra múlva minden veszély nélkül száraz földbe is vethető. 5. nagyon olcsó, mert az oldat mindaddig használható, míg csak el nem fogy, legfeljebb a kellő magasságig újítandó és egy ember 10 hl-t félnap alatt könnyen bepácol. Negjegyzem még, hogy az oldatban való megdörzsölgetése a buzának arra való, hogy a buza hegyén levő finom szőröcskék közül a levegőt kiszorítsuk, mely aztán kis buborékok alakjába a víz színére jön és hogy így az oldat teljesen hozzá férhessen a buzaszem illetve üszögspórákhoz, melyek éppen ezen kis szőröcskék közé tapoanak leginkább. *K. D.*

+ **Fecskek az istállóban.** Az értelmes gazda ismeri a fecske hasznát és szigorúan, arra fog figyelni hogy pajkos gyermeki kezek háza körül szét ne rombolják a fecskefészket; azonban mégis akad gazdaember a kinek sem szépérzéke, sem a természet iránti szeretete nincs eléggé kifejlődve arra nézve, hogy a fecskefészket folyosója, erese alatt vagy kamráiban megtűné; de még helyben hagyja azt is, hogy kocsisa vagy tehenese és béresei az istálló mester gerendái mellől is elpusztítsák a kedves tavaszhirodók fészkeit. Pedig az ilyen gazda, kocsis, tehenes meg béres csak önmagának okoz kárt a mellett hogy a szegény déli vendégeket otthonuktól fosztja meg; mert nincs az a zachérin por, fenyves vessző meg egyéb légypusztító szer, a mely csak megközelítőleg annyi legyet pusztítson el, mint a fecske. Ezek a madarak képesek egy nap annyi legyet felfalni, mint a mennyit megközelítőleg egy egy madárnak az önsúlya nyom s három-négy fiók is van benne, akkor el-

képzeltük, milyen halom légy az, a melyet egy ily fecske család naponként elpusztít. Oly hasznos a fecske e tekintetben, hogy egy tágas istállóban, ha csak két fecskefészek van is, úgy nyitott ajtó mellett sem marad abban meg a légy s nem alkalmatlankodik sem a baromnak, sem ápolójának. Kamrában a fecske ugyan ezen célt szolgálja. *K. Ö.*

+ **Ólomcsövek használata vízvezetékek-nél.** Gyakran előfordult már a kérdés, hogy vajjon lehet-e ólomcsöveket vízvezetékek részére használni s az általános orvosi vélemény az, hogy az ólomcső határozottan ártalmas az egészségre. Az orvosi vélemény teljesen beigazolta magát, azonban éppen úgy, mint a szikvizet üvegek-nél is, melyeket vízvezetékek-nél használunk, rájöttek arra, miként lehet az ólom mérges hatását elkerülni s e célból mindkét esetben a csövek belsejét cinezik ki. A cinezés által a csövek megszűnnek az egészségre ártalmasak lenni. Természetes azonban, hogy saját, jól felfogott érdekünkben a cinezéssel ne takarékoskodjunk, mert különben hamarjában le fog kopni s akkor csöveink, melyek úgy árban, mint tartósságban megfelelnek a célnak, hasznavehetetlenekké lesznek. Minden egyéb mód az ólomcsövek ártalmatlanná tételére, céltalan és meddő vagy legalább is igen rövid határidőre terjed ki, ilyen az ólomcsöveknek miniummal való bemázolása, a mely már azért is alkalmatlan, mert soha sem lehetünk felőle biztosak, hogy a cső egész belső falára kiterjed-e az? *K. Ö.*

+ **Magtárlakok kinyitása.** Beható kísérletek útján kitűnt, hogy a magtárak ablakainak kinyitására legveszélyesebb idő a tavasz és őszi. Ezen évszakokban az ablakok éjjel nyitva, napközben pedig zárva tartandók, mert ekkor a gabonára könnyen lecsapódhatik harmat, mely a gabonára felette káros lehet, ha a nedvesség képződése hosszabb ideig tart. Igen téves az az általános elterjedt vélemény, hogy ezen időszakokban az ablakok napközben nyitva tartandók, mert ezáltal nedves meleg levegő a magtárban a hideg gabonára harmat alakjában lecsapódik. És megfordítva, ha az ablakok kinyitása által hűvös levegő jut a magtár belsejébe, akkor a beáramló hűvösebb levegő felmelegszik, minek folytán több vizgőzt vehet föl, miáltal a magtár levegője szárazabb lesz.

+ **Új eljárás a vaj konzerválására.** Mint értesülünk, Koppenhágában új eljárást találtak fel, a melylyel a vajat hosszú időn át frissen lehet eltartani. Az eljárást három éven át próbálták ki és az utolsó próbánál az eljárás szerint egy évvel azelőtt kezelt és közönséges papírral fedett fazékban tartott vaj egész frissnek mutatkozott. A szakértők az így eltartott vajat jónak és frissnek minősítették. Egy dán vegykísérleti laboratóriumban végzett analízisnél a vajban nem találtak semmi oly szert, amely konzerváló hatású lett volna. Az új eljárás hus, hal stb. konzerválására is alkalmas. A találmány kiaknázására Koppenhágában szövetkezet alakult. Az eljárást természetesen titokban tartják. *(Molkerei Zeitung.)*

IRODALMI SZEMLE.

Könyvismertetés.

Gazdasági növénytan. I. rész. Virágtalan növények ismertetése. Irta: *Páter Béla*, a kolozsvári gazd. tanintézet tanára. A természetrajz országának olyan részéből írott könyv fekszik előttünk, melynek az irodalomban kevés művelője akad, mivelhogy a gyakorlati életben is igen poetikus léleknek tartják azt, a ki a növényekről szóló tudományt foglalkozik. Kezünkbe vesszük ezt a szerény formájú, de tartalmas könyvet, olvasgatjuk, böngészszük s lassan-lassan azt tapasztaljuk, hogy a könyv olyanról tanít ki bennünket, a mit a közeliünkben folyton látunk, tapasztalunk, de a mely jelenségek rendszeres, tudományos becsét eddig számba nem vettük. S ez nemcsak a gazdáknak áll, de áll a laikus

világra is (bacillus, penész, gomba, stb.) pedig a könyv a gazdasági tanuló ifjuság s intelligens gazdák részére íródott. Nagy érdeme a munkának, hogy bár gyakorlati szempontból íratott, mégis teljesen tudományos s legújabb elvekkel s kutatások eredményeivel tanít. — Olyan nyelven van megírva, hogy a *tanult* gazda a neki éppen szükséges részt kikeresve (pl. az üszög gombákról) azokkal megismerkedik tudományosan, röviden, hogy a bajt alaposan megismerhesse, aztán nyomban bő s könnyen érthető tanácsokat talál, miként óvakodjék a bajtól, avagy miként szabadulhat attól. A gazdaságot tanuló ifjú (bizonyos előképzettségi fokok különbsége dacára is) előbb a *tanár elbádosából érti meg* a tudományt mondjuk egyszerűen a tananyagot) s aztán otthonában a könyvből tanulja meg alaposabban a tételt. Ha az előadásra nem figyelt a diák, lehet annak hatféle érettségije, a bonyolultabb kérdéseknél azon talán a bibliai könyv sem segít — persze kivételek lehetnek. Ezen könyvből azonban bárki is oktatás nélkül megérti a gyakorlati részt. — Hátrányául említik, hogy helyenként a szöveg túlságosan kompakt: van benne valami, de a tisztán botanikai értékű dolgokat csak a rendszer, a kép áttekinthetősége miatt legalább tömören de mégis fel kellett venni a munkába. Így gondoljuk mi is! Növényéleti témákat más irányú könyvben szokták fejtegetni, a tanár is más órában adja elő, a gazda pedig a szaksajtóban informálja magát, ha a kérdés új. Száz ábra illusztrálja a szöveget. Itt az a megjegyzésünk, hogy a színes ábrák teljesen hiányoznak. Pedig az elmúlt 4–5 év alatt sok érdekes és értékes képet láttunk oly füzetekben s kiadványokban, a melyeket a földm. kormány tudományos intézetei s szakemberei irtak meg. Azokból okvetlen átkellett volna venni a színes ábrákat, nemcsak mert tudományos értékűek, de mert *magyar fáradság* eredménye is; épp olyan mint az előttünk fekvő munka is, mert írója nemcsak utalt a magyar kutatókra, de mivel a szaksajtóból őt is szorgalmas kutatónak ismerjük, a tudományos nyersanyagot erős önálló kritikával való felhasználását látjuk Páter Béla „Gazdasági növénytanában”, mely munkát minden gazdának melegen ajánlunk, de különösen alkalmas arra is, hogy mindenrendű gazdasági tudományokat tanuló ifjú könyves polcáról lezorítsa a 8–10 generációt átél, folyton örökölt, úgynevezett jegyzeteket, melyre azonban csak a mindenkor gazdája jegyzett kedélyes dolgokat. A munka Darányi miniszter segítségével adatott ki, ára 2 kor. 40 fillér (gazd. hallgatóknak 2 kor. értékben) s kapható szerzőnél Kólozsvárt, Gazdasági Tanintézet.

A répabogár és a védekezés ellene. Egy 6 ábrával ellátott 48 oldalos füzet. A magyar cukorgyárosok országos egyesülete megbízásából szerző *Fablonowsky József* a rovartani állomás főnöke. Szorgalmas s gyakorlati érzékű szerző oly érdekesen, pontosan megfigyelt, s természetesen rendben ismerteti a cukorrépa termelés emelkedésével párhuzamosan szaporodó s terjeszkedő kártevőt, hogy ezzel minden *fajmagyar* nyomban tisztába jön, valamint a különféle — s a füzetben gyakorlatilag is beigazolt — irtási módokkal is. Azért emlegettünk *fajmagyart*, mert az olyan magyar, a ki zengzetes nyelvünk törvényeit hiányosan ismeri, sok helyütt értelmetlenül fogja olvasni a *budapesti magyarsággal* írott, különben érdekes füzetet. Az a gyanunk, hogy a fáradhatlan szerző ezt a kis munkát valamely aprópénzből németül írhatta meg jóízű népszerűséggel, s utóbb valamely cukor-titkár kapott rajta s kegyetlenül megmagyarította az érdekes munkát. Hát a répabogár talán megérdemelte ezt, de a tudós szerző nem!

Kísérletügyi közlemények. V kötet, 4 füzet. Mint már máskor is irtuk, a földmívelésügyi miniszter adja ki, s érdeklődő gazdáknak szívesen megküldi a központi kísérletügyi bizottság. Mezőgazdasággal összefüggő tudományos kísérletek s fejtegetések szoktak

benne lenni. Jelen 155 oldalos füzetben leggyakorlatibb közlemény, a melyet Cseháty irt a Hanna árpa-kísérletekről. Azt mondja: „hogy a Hanna-árpa hazánk sörárpavidékeire a legtöbbet érő féleség, melynek értékét megadja korai érése s *ennek dacára* bő termőképessége.” Szintén praktikus irányu a *Gáspár József* értekezlete, melyben a csálai telepen (Arad határában) berendezett aradi szenyviz felhasználó s kísérletező telepet írja le, s beszámol az első év kísérleteiről. Kissé hosszás a *Székelly Salamon* „a vaj kondicionálásáról szóló eljárás” leírása; dr. *Sigmund Elek* a különféle nitrogéntrágyákat hasonlított össze álló trágyával. Hosszú sorozat edénykísérletet közöl s az eredményről tanulságos fénykép felvételeket mutat be. Dr. *Hérics s Biró Géza* a szesz-cefré cukrosító eljárásokat hasonlították össze, azt találták, hogy legjobb eljárás, „ha a megzúzott zöld malátát beleteszik a cefréző kádba, s vízzel elkeverve, belőle malátatejet készítenek s erre fuvalják reá a gőzoldóban szétfőtt nyersanyagot.” Dr. *Windisch Richárd* a lóbab és a mák tápanyag-felvitelével kísérletezett szorgalommal, mint ez részletes, némileg aprólékos s hosszú dolgozataiból kitűnik. Nagyon hasznos kiadványnak tartjuk a kísérletügyi közleményeket, de félünk, hogy ha a közlemények erős száraz hangban mind hosszabbra nyulnak: mind jobban fognak fogyni az érdeklődő olvasók. Igaz, félig inkább szakkörök, tanárok, s szaklapok részére szerkesztődik e közleménygyűjtemény, de félig-meddig a gyakorlati gazdák részére is. No, azok pedig hosszás vegyeszeti eljárásokat, természettani fogások leírását megünják csakhamar. De talán a kutatási eljárások részletes leírására a tudományos körök sem kíváncsiak, ők azokat úgyis ismerik. A leírásokból s pl. meteorológiai táblákból a jövőben kevesebbet kérünk s ilyenek helyett célszerűbbnek tartanók, ha a kísérletügyi közlemények végén 2–3 oldalon kivonatokat találunk a külföldi szaklapokban megjelent *külföldi gazdasági kísérletek eredményéről*. Hisz különféle földmívelési állami intézeteink olvasó asztalán számtalan francia, német s angol szaklap fekszik, a kivonat olvasásra pedig ráérhetnének a tanársegéd urak; ilyenformán a tudományos közlés s írás gyakorlatába is belekerülnének: mert bizonyra mondjuk, hogy a vegyeszeti és némileg a növénytermelési szakmakör kivételével nem igen találkozunk sürűbben az újabb generáció irodalmi működésével. Borona.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetés megrendelés minden számra legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

— Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület alapszabályait a m. kir. földmívelésügyi miniszter 1902. évi 51309 szám alatt jóváhagyta és bemutatási záradékkal látta el. Az immár jóváhagyott alapszabályok most már a legközelebbi idő alatt ki fognak nyomtatni és szét fognak küldetni. Az alapszabályokkal együtt a gazdatiszti egyesület első évének eseményei, keletkezésének mozzanatai s a tagok névsora is meg fog jelenni. Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület jövő hóban tartandó választmányi gyűlésén végleges előterjesztést fogja bemutatni a gazdatiszti nyugdíjügy megoldásáról is s így ez a gyűlés mindenestre fontos fordulópontja lesz az egyesület életének.

— A gyümölcsstermelés föllendítése. Miután hazánkban számbavehető gyümölcsöt exportáló ország csak akkor lesz, ha a termelők nem, mint eddig száz meg száz fajta gyümölcsöt, hanem csak egy-két, az illető vidék kli-

matikus és talajviszonyainak megfelelő gyümölcsfajtát termelnek, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter megbízta Molnár Istvánt, a gyümölcsstermelés országos miniszteri bizottságát, hogy vidékenként jelölje ki a megfelelő fajtákat s mivel egy-egy jobb fajtának elterjedését éppen az nehezíti meg, mivel megfelelő keszlet nem áll a gazdák rendelkezésére: utasította Molnár, hogy az állami faiskolában azon vidékeknek megfelelő gyümölcsfajták tenyésztessenek. Ehez képest az állami faiskolák üzemterve így alakult s már az ungvári nagyobb gyümölcsfaiskolában csak oly fajták szaporítottak, melyeknek elterjedése Ungvár és vidékének gyümölcsstermelése érdekében legcélszerűsőbb. A miniszter egyben megbízta Molnárt, hogy állítson össze olyan utmutatót, mely a gazdákat tájékoztatja, hogy az állami faiskolákban, a szakiskolák kertjeiben milyen fajta fák, oltóvesszők és szőlődugványok és mily áron szerezhetők be. Általános tudnivaló, hogy a megrendelést, december 19-ig kell az illető faiskolához intézni. A füzetet az érdekeltek a minisztériumban és a faiskolákban ingyen megkapják, ha akár egy levelezőlapon kéri.

— Az erdők följutása. Darányi földmívelésügyi miniszter fölhívja azokat az erdőtulajdonosokat, akik erdőtelepítés céljából az állam csemeteketjeiben nevelt ingyen csemetékhez akarnak jutni, hogy kérvényeiket *december 15-ig* a kerületi adófelügyelőségek révén nyujtsák be. A kérvényben az illető *adófelügyelőségnek* kell nyilatkozni arról, hogy a kérdéses kopár területek kiderítése közgazdasági szempontból szükséges. Pontosán meg kell jelölni, hogy mely község határában és hány koldnyi kopár terület milyen fajtaból és mely időszakban (jövő tavasszal, vagy ősszel) telepíttetnék be. Megjelölendő a pontos cím s a leadó vasuti állomás. A csemeték termelési, kiemelési, csomagolási és a vasúthoz szállítási költségeit *az állam fedezi*, csakis a gyorsárú szerinti való szállítási díjat, melyre a hazai vasutak *mérséklést* engedélyeztek, viseli a folyamodó birtokos. Erdőterületek *följutására* csakis olyan birtokosok kapnak a visszamaradt készlethez képest ingyen csemeteket, akik az illető közigazgatási hatóság által igazolni tudják, hogy kedvezőtlen anyagi helyzetüknél fogva saját költségükön csemeteket termelni nem képesek. A nagyobb birtokosok csak az előbb említett csemete szükségletek lehető fedezése után s a *termelési költségeiknek megtérítése mellett* kaphatnak csemeteket. Az árak fölül minden erdőhivatal tájékoztatást ad.

— Adófizetések postatakarékpénztár utján. Mint a „K-k” írja, egy igen érdekes, és végeredményében nagyjelentőségű tervezet foglalkoztatja a pénzügy minisztériumot: még pedig az adónak postatakarék pénztár utján való bevezetése. Jóllehet az utolsó években sok elaboratum, terv és ajánlat érkezett e tárgyba, a minisztériumhoz, de a legtöbbje nemcsak, hogy nem egyszerűsítette volna az adópénzek kezelését, hanem inkább bonyolította volna az elszámolást. A tervezet most van előkészítés alatt, s rendkívül egyszerűsíteni az adókezelési eljárást, mely természetesen ott birna a legnagyobb előnnyel, a hol adóhivatal nincs; a postatakarékpénztár közvetítő hivatala átveszi az adózó polgár fizetését, azt nyugtázza is s beszállítja a központba. A mai adóhivatlok és pénzügyigazgatóságok elhelyezése, székhelye elleni kifogások, az adóbeszállítási nehézségek ezen kérdés megoldásával mind megszűnnek, befizethető lévén az adó akárhol. A befizetési lapok a mostani számtulajdonos száma helyett a polgári adókönyvi számával lesz ellátva s a központ gyorsan teljesítheti a könyvelést. Teemészetes, hogy ez által a postatakarékpénztár teendője és létszáma tetemesen meghzaporodik, mely azonban még mindig kisebb terhet ró s pénzügyi kormányra, mint a vidéki adóhivatlok fentartása és kifejlesztése.

— **A községi adók reformja.** Lukács László pénzügyminiszter közelebbi törvényjavaslatot terjeszt a képviselőház elé a községi adók rég sürgetett reformja tárgyában, melynek főbb intézményei a következőkben vannak csoportosítva: A községek jogositva vannak kiadásai és szükségleteik fedezésére, a törvény határozatai szerint illethekeket, járulékokat, közvetlen és közvetett adókat kivetni és természetbeni szolgáltatásokat követelni. Egyenes adó által csak az a szükséglet fedezhető, mely az összes többi bevételek levonása után még mint költségvetési hiány mutatkozik. A községek az ingatlanokra az utcaszabályozás által értékükben emelkedő ingatlanokra magasabb adót vehetnek ki. A községek jogositva vannak közérdekből létesített intézmények használatáért különös megtérítéseket követelni. Olyan intézményekre, melyek különösen a vagyontalan néposztály szükségleteit szolgálják, járulékok ki nem vehetők. Husra, terményekre, lisztre, bármilyen tüzelőanyagra ezentúl új fogyasztási adó ki nem vehető. Vadra és szárnyasra azonban minden község vehet ki fogyasztási adót. Luxus állatok azonban megadóztathatók. Szól aztán a tervezet, hogy kik a községi adózók, majd a jövedelmi adót ekként osztályozza: 1. 420 koronáig az adótétel után 100 után két ötöd százalék, a legmagasabb adótétel 120 korona. 2. 420—660 koronáig egységes adótétel 2.40 kor. 3. 660—900 koronáig 4 korona. Egy régen ohajtott törvényreform előtt állunk, a mely hivatva lesz a községek vagyonsodását előmozdítani, azzal, hogy ezek bevételeiket a saját községi gazdálkodásukba fektethetik be és a községben módjuk lesz saját közgazdasági és kulturai szükségleteiket szolgálni, holott ma a községi adókból tartatnak fent oly intézmények is, melyek tisztán állami funkciókat végeznek.

— **Komlóárak.** A saazi piacon 50 kgr.-ként: saazi elsőrendű 160—166 kor., közepes 152—156 kor. Saaz-kerületi 158—164 korona. II. osztályu 138—140 korona. Auschai 116—144 kor. galiciai 130—144 kor. A nürnbergi piacon I. o. 115—120 marka, II. o. 110—115, s a III. o. 90—98 marka. A híres spalti komló ára per 50 kgr. 120—125 marka. (Mindenünne az a hír, hogy a komló már könnyűszerrel átvándorolt a gazdáktól a kereskedőkhöz! (Sajnos, nálunk az idén ez még könnyebben ment! Szerk.) A komlóár elég magasan áll s állandó is: alig 24—48 óras eséssel vagy emelkedéssel, aszerint, hogy a világpiacon a baisse avagy a hausse van felül s azon mértékben, a hogy az angol fontok utaznak a kontinens felé. Milyen jó lett volna dolga a segesvári komlópiacnak, ha sikerül az E. G. E. nek a kormányhoz még júniusban beadott terve, hogy az Angliában is tekintélyes londoni agrár szaktudósítónk egy pár angol komlókereskedőt hozott volna le No majd jövőre! Most kaptunk egy kérdezősködő levelét egy hazai sörgyártól, hol lehetne még jó erdélyrészi komlót kapni. Kérjük termelőinket, írják meg az E. G. E. titkári hivatalának a készletben levő komló mennyiségét és a kívánt árat. Hiába, nehezen tanulnak a magyar sörgyárosok!

— **Szarvasmarha díjazás.** Háromszékvármegye gazdasági bizottsága a vármegyei lötenyészti bizottsággal együttesen folyó hó 23 án d. e. 9 órától kezdődőleg *Sepsiszentgyörgyön* ló, és szarvasmarha díjazást tart. A díjazáson a nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. miniszter ur és a vármegyei gazdasági bizottság által adományozott pénzdíjak fognak kiadatni. I. *Borjas teheneke:* 1-ső díj 40 kor., 2-ik 30 kor., 3-ik 20 kor., 4-dik 10 kor. II. *Üszökre:* 1-ső díj 30 kor., 2-ik 25 kor., 3-ik 20 kor., 4-k 10 kor. III. *Magánosok birkaira:* 1-ső díj 30 kor., 2-ik 20 kor., 3-ik 15 kor. IV. *Községi bikák gondozásáért:* 1-ső díj 20 kor., 2-ik 15 kor., 3-ik 10 kor. Pénzdíjakon kívül dicséző oklevelek korlátlan számban fognak kiadatni. A ló-díjazás részletes programja később fog kiadatni. Díjaztatni fognak: csikós kanczák, három éves kanczacsikók és 1—3 éves méncsikók. A bemutatott állatok megbírálása, valamint az odaitelt díjak

kiosztására e végre alakult szakbizottságok által azonnal a helyszínen tognak eszközölni. Az elővezetett állatok tulajdonosai községi előjárósági bizonyítvánnyal tartoznak igazolni, hogy a bemutatott anyakanca, borjas tehén, már a csikó, borju születése előtt sajátjuk volt, valamint a 3 éves kanczacsikó, üsző és bika az ellés idejében birtokukban volt anyjától származik. Díjat csak magyar erdélyi fajta szarvasmarha lehet adni. *Pénzdíjakban csakis földműves tenyésztők részesülhetnek,* míg a vagyonsodó vagy magas társadalmi álláshoz számítható tenyésztők csupán dicséző oklevelet nyerhetnek állatjaik után.

— **Gazdasági tudósítók.** Hirt adtuk róla, hogy a földművelésügyi miniszter által kinevezett gazdasági tudósítók kongresszust terveznek. A végrehajtó-bizottság Kresz János elnöke alatt ülést tartott, hogy a szükséges előmunkálatokat megtegye a december 3-án tartandó kongresszus tárgyában. Már is beérkezett 500 tudósító levele, akik mindannyian a kongresszus megtartását helyeslik és felette kívánatosnak tartják az intézmény gyökeres szervezését, hogy az hazánk közgazdaságának fontos tényezője legyen, mely a gazdák érdekeit hiven és lelkiismeretesen szolgálja. A végrehajtó-bizottság beható tárgyalás után a kongresszus tárgysorozatát összeállította és Kresz János elnöke alatt Gaál Andrást, Pintér Gyulát, Szalkay Zoltánt, Ofner Józsefet és Landes Józsefet kiküldték, hogy a kongresszus sikerének előmozdítására a legmeszebbmenő intézkedéseket megtegyék.

Külföldi útlevelek. A m. kir. központi statisztikai hivatal kiadásokban megjelenő «Statisztikai Havi Közlemények» 1902 évi szeptember havi füzetében közölt adatok szerint, ugyanezen hó folyamán a szoroson vett Magyarországon (Fiumével) 6941 útlevelet adtak ki. A kiadott útlevelek tulajdonosainak összesen 835 utitársuk volt. Legtöbb utlevél *Szeben* (600), *Zemplén* (467), *Brassó* (411), *Csik* (405), *Máramaros* (360), *Nagy-Kükölkö* (339), *Abaju-Torna* (319), *Háromszék* (295), *Szepes* (279), *Fogaras* (159), *Ung és Kishont* (100), *Torontál* (129), *Alsó-Fehér.* Az útlevelek Amerikában való utazásra 2746, Romániába 2632, Európába általában 2346 személyt jogositottak. Szomorú számok ezek.

— **A vasuti vállalat, hivatalnokának kötelességzegéséért felelős.** Felperes kártérítési keresetet indított a Máv. ellen mivel az általa elszállítás végett feladott állatok, melyek a rendeltetési helyre állategészségügyi okokból nem lettek volna szállíthatók, ott elkoboztaták. A két első bíróság felperest keresetével elutasította, ellenben a *Kuria* alperes kártérítési kötelezettségét megállapította s az első bíróságot a felperesnek fizetendő kártérítési összeg tekintetében új ítélet hozatalára utasította. A kuriai ítélet főindoka a következő:

A vasuti állomások az élőállatok szállítása iránt adott megrendelés elfogadásával megbízott hivatalnoknak kifejezetten kötelességévé teszik, hogy meggyőződést szerezzen arról, vajjon a kívánt szállítás a vele közölt állategészségügyi intézkedések alapján teljesíthető-e s ha a szállítást emez intézkedések egyike gátolná, már a kocsit megrendelését nem szabad elfogadnia, hanem a szállítási akadály okát a megrendelővel közölni tartozik. Ha a hivatalnok egy élőállatszallítmányt ezen kötelezettségének megszegésével oly helyre való továbbítás végett vesz fel, ahová szállítása állategészségügyi okokból tiltva van, a szállítmány elkobzásából származott kárt a vast megteríteni tartozik, mert ezen kárt alkalmazottjának kötelességzegése okozta, akiért felelőséggel tartozik. (*Kuria*, 1902. május 7. 5687—1901. sz.)

— **Török A. és Társa Budapest.** Ha szemlét tartunk a magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték különböző felárúsitói között, önkénytelenül feltűnik a Török-bankház. Ez a cég ugyanis állandóan azt hirdeti, hogy Magyarország legnagyobb osztálysorsjegyzete. Ennél fogva eltökéltük, hogy ily irányban tudakozódunk és érdeklődésünk folytán teljesen és egészen bebizonyosodott, hogy ezen cég valóban a legnagyobb osztálysorsjáték-üzlet és a legtöbb sorsjegyet forgalmazta. A mi nem is csuda, mert ritkán ért egy cég ahhoz, hogy játszó vevőinek ke-

gyét úgy megnyerje, mint Török. Ezen cég vevőköre folyton nagyobbodott és az állandó terjeszkedés alapján a Teréz-körút 46. sz. alatti füzletén kívül még Váncsikörút 1. Múzeum körút 11., Erzsébet-körút 54. sz. alatt füzletéi is vannak. A számtalan önként beérkezett hálanyilatkozat a szigorúan pontos és előzékeny üzletvezetéséről tesz tanúságot s csakis ez tette lehetővé, hogy e cég a m. kir. szabad osztálysorsjáték igazgatóságától hízegő elismerésben részesült. A négy különböző kerületben levő üzletben minden ügy a legpontosabb kereskedelmi szabályok szerint intéződik el. Ennél fogva indítatva érezzük magunkat a Török A. és Társa bankházát, melyben már nagyon sok és nagy nyeresémet nyertek, mindenkinek a legmelegebben ajánlani. A tervezet szerint az I. osztály huzása már a legközelebbi csütörtökön és pénteken lez, november 20. és 21-én. A sorsjegyek árai, dacára annak, hogy a tervezet tetemesen javult és nagyobb nyereseményeket tüntet fel, a régiek maradtak, például $\frac{1}{8}$ — 150 korona, $\frac{1}{4}$ — 3 korona; $\frac{1}{2}$ — 6 korona; $\frac{3}{4}$ — 12 korona. A ki tehát az osztálysorsjátékban részt akar venni, forduljon bizalommal Török A. és Társa bankházához. Budapest.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzalog és váltókölcsonöket nyujt és **BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD.**

Erdélyrészi piaci ár- és terméstudósítások.

(A beküldött különtudósítások nyomán összeállította: az állandó kiállítás igazgatósága)

Zilah, (november 8.) Gabonaárak: buza I. a. q. 14 kor. rozs q. 11 kor., árpa q. 10 korona, zab q. 6 kor., tenjeri I. a. q. 11 kor. 20 fill., Tej, tojás: tehéntej, 1 l. 16 fillér, tojás, 3 drb 20 fillér. Takarmány: széna, 1 szekér 20 kor., tavaszi szalma 5 korona.

Torda, (nov. 4.) Gabonaárak: buza I. a. lv. 2 kor. 40 fill., rozs lv. 2 kor. 20 fill., árpa lv. 1 kor. 30 fill., zab lv. 1 kor. 10 fill., tenjeri I. a. lv. 1 kor. 50 fill. Hüvelyesek, füzlekek árai, fehér paszuly lv. 2 kor. 20 fill., lencse lv. 4 kor. 40 fill., borsó lv. 4 kor., köles lv. 99 fill., burgonya lv. 60 fill., murek lv. 65 fill., hagyma koszorunként 13 fill., káposzta 100 drb. kor. Tej, tojás: tehéntej. 1 l. 24 fill., tojás 100 drb 6 kor. 30 fill.

Kolozsvár, (nov. 1.) Gabonaárak: buza I. a. q. 14 kor. 60 fillér, rozs q. 11 kor., tenjeri I. a. q. 13 kor. 70 fillér, zab q. 10 kor. 40 fillér. Takarmányárak: széna q. 5 kor. 90 fillér, zsup szalma q. 4 kor. 60 fillér.

Magyar Jelzalog-Hitelbank

Képviselesége Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alapitokéje 40 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os

Zaloglevélkölcsonöket

nyujt és pedig 4%-os kölcsonöt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4.95 százalék-, nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5.25 százaléknvi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os zaloglevélkölcsonöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5.35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5.65% évi részletfizetés mellett.

A jelzalogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értéke és a megszavazandó kölcson összegére nézve

az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi térftai adnak véleményét. (1.)

A bank képviseleségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os zaloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereseménykölcvények

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLRTT:

Feladó szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segédzerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Előfizetési Felhívás!

Erdélyi hazarészünk legfüggetlenebb, legélénkebb és legolcsóbb politikai napi lapja

az

„UJSÁG”

Független, mert tisztán az a közönség tartja fenn, amely Magyarország teljes kormányzati és anyagi önállóságáért lelkesül. Senki mástól anyagi segílyt nem kap. Épen ezért korlátok, melléktekintetek nem kötik és nem vezetnek közcélú akcióknak.

Legélénkebb, mert a legjobb erőkből álló munkatársgárdája van és leggyorsabb, mert éjjeli lap lévén, már a reggeli gyorsvonat szétviszi az egész Erdélybe s így az összes budapesti lapokat egy nappal, a kolozsváriakat pedig egy fél nappal megelőzi.

Legolcsóbb, mert míg más lapok előfizetési ára évi 28 és 32 korona, addig

az „UJSÁG” előfizetési ára

egész évre csak.	24	korona.
félévre	12	”
negyedévre	6	”
egy hónapra	2	”

Ilyen előfizetési árral indult már kezdetben és ez is egyik oka annak, hogy a lap előfizetői a legnagyobb arányban szaporodtak.

Az „Ujság” felelős szerkesztését mult évi december 29-től **Dr. Papp József** kolozsvári ügyvéd vette át, a kit munkásságában számos kolozsvári és vidéki közéleti férfi támogat.

Az „Ujság” — politikai és társadalmi akciói mellett — kiváló gondot fordít a köz- és mezőgazdasági érdekek megfelelő, alapos és helyes irányu szolgálatára is. Ily tárgyú rovatait a legjelesebb helyi és fővárosi szakemberek látják el közleményekkel.

Előfizetési pénzek utalványlapon

„Az „UJSÁG” kiadóhivatalának
Kolozsvártt”

(781.)

czimen küldendők.

==== Mutatványszám ingyen küldetik. ====

Kishirdetések felvétetnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

KIS HIRDETESEK.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati munkával, aki a gazdasági üzem minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtisztai állást keres.

2. 36 éves nőtlen, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algyógyi földmives iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nősülési okból azonnali belépésre megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtisztai állást keres december 1-ére. Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtisztai állást keres.

6. Vincellér iskolát végzett és több évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, megfelelő állást keres.

7. Állást keres több évi gyakorlattal bíró, 30 éves, református vallású nőtlen gazdatiszt, ki jelenleg is egy nagyobb uradalomban van, mint gazd. ispán alkalmazva. Állását önállósítás szempontjából hagyja oda. Jó bizonyítványokkal rendelkezik.

8. Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 13 évi gazdasági gyakorlattal bíró, eddig nagyobb birtokokon önállóan működött gazdatiszt, kinek bizonyítványait betekintésre rendelkezésre bocsátja kívánatra a titkári hivatal.

A jólsorolt álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozódások alapján — jóvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvár, Petőfi-utca 7.)

Alkalmazást keresők

Kovácsnak ajánkozik teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Gépész kovács, ki mint ilyen nagyobb uradalomba huzamosabb ideig volt alkalmazva, jó bizonyítványokkal bír, 1903. év január 1-től felvétetik. Megkeresések alamori uradalom intézőség címére Ladámosra küldendők.

Ugyanott felvétetik egy béresgazda is. Megkívánatik írás és olvasás tudása. Kis családos, erélyes, középkorú egyén, ki ilyen alkalmazásba már huzamosabb ideig volt, oláhul tud, előnyben részesül. (962.)

Vinczellér képezdét jó eredménnyel végzett, szőlőművelés, gyümölcskertészet, valamint pincekezelésben teljesen jártas, a magyar és oláh nyelvet bíró nőtlen, józanéletű egyén alkalmazást nyer nállam.

Ki is a fenti szakmában több évi praxist tud bigazolni, nemkülömben erdő ültetés és kezelésnél alkalmazást, előnyben részesül. Csakis hiteles iskolai és szolgálati bizonyítványokra reflectálok. Homorod-Hévíz. id. gróf Haller János. (956)

Különfélék.

B. Bak Lajos

Ó csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szállítója és az aranykoronás kereszt birtokosa

műbútor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt.

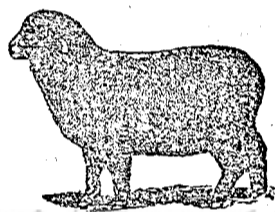
Alapított 1869-ben. (845.)

Schember C. és Fiai

cs. és kir. udvari hidmérleg és gépgyár BUDAPEST, Andrassy-út: 15.

Ajánlják általánosan ismert, szabadalmazott hid- és marhamérlegeiket, valamint gazdasági és ipari czélokra szolgáló tizedes és százados raktári mérlegeiket.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. (902.)

16 métermázsa

raczka gyapju jutányosan eladó.

Czim a kiadóban. (1002.)

Eladó birtok!

Székelyföld legszebb helyén, városok és vasút mellett, egy 150 holdas első osztályu birtok, úri lakással együtt

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal levélílog is tudat. 915.

Figyelmeztetés!

Azon család, a ki a maga és családja lelki advóságára gondolt, el ne mulassza a „Verses Szentírás” beszerezni. — Az egész négy kötetből áll és 9 K. 60 fillért kapható egyedül a Verses Szentírás kiadóhivatalában Egerben (Hevesm.) Ugyanaz kapható nagyobb kiadásban, egy kötetben, ára 10 K. 40 f. (949.)

Eredeti 948.

Rambouillet kosok

mindenkor nagyobb mennyiségben, dús választékban kaphatók:

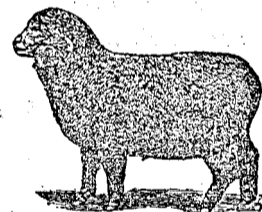
Gróf Herberstein Alb. uradalmi igazgatóságánál STRILEK, Morvaország.

Hantz Sándor könyvkötő.

Ezelőtt Hantz György társa. Kolozsvárt, — Jókai-utca 2. szám. —

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmuló izzéssel tartósan és olcsó árért készítenek. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555)

A címre kérem vigyázni.

Megvételre kerestetik 200 darab tisztavérű

racka anyabirka.

Czim a kiadóhivatalban. (958)

Eladó 2 drb.

Poland Kina tenyészkoca.

Czim G. G. alatt a kiadóban. (1001)

Simonffy István

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, Kultorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségcszámítás bérmentve küldetik. (404)

Jutányosan eladók: — Százados — marhamérlegek,

1500 kg. hordképességű erős vaskorlattal 2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;

— Szekér — hidmérlegek,

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló sulyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek:

ócska marhamázsákat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett. (947)

DÉNES MANÓ mérlegműszerész, BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

836

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával 400.000.— K
Alapítványok 1268.080.— K
Tartalékok 111 053 60 — K

Összesen 1,779.133 60 K.

Első évi felesleg 90.349.— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj. arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyerne.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványon és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

Vöröslóhere, lucerna, fehérhere, nyulszapuka, baltacim és fűmagvakat 944.

legmagasabb napiáron vásárol

Deutsch Gyula

heremagkiviteli nagykereskedése

Bécs, II. Robertgasse 2.

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja :

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, ön-működő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat. (763.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve.

„Eladó szőlőoltványok!”

80 ezer darab

I-ső osztályú szokványminőségű riparia portalis alanyra oltott, fajtiszta, gyökeres, fás igen szép **szőlőoltvány eladó:** Leányka, mézes fehér, fehér burgundi, tramini, ruhländi (Clevuer), piros veltelini, olasz rizling, továbbá fehér és piros chasselas, musc. frontignau, musc. Ottonel, Passatuti és vegyes fajokból, ugyanazon fajokból hazai gyökeres vesszők is kaphatók

László Zsigmond

szőlőoltvány telepén

Dicső-Szent-Mártonban,

(Kis-Küküllőmegye.) (959.)

Röck István, Budapest

gőzgép- gőzkazángyár, vas- és ércöntöde.

KÉSZIT

GŐZGÉPEKET: fekvőket és állókat minden nagyságban, magasnyomású, compound- és triplexpanziós elrendeléssel; mint különlegességet szab. Röck féle szelepes vezényművel és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajógépeket. ■ ■ ■ ■

LOKOMOBILOKAT: kihúzható forr- és fűtőcsöves kazánnal. ■ ■ ■ ■

GŐZKAZÁNOKAT: forralós-, sima- és hullámlemez fűtőcsövekkel; mint különlegességet: szabadalmazott Bánó-féle biztonsági vizcsöves kazánokat. ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

SZIVATTYUGÉPEKET: Worthington és más rendszerek. ■ ■ ■ ■

VIZMŰTELEPEKET és csatornázásokat. ■ ■ ■ ■

GŐZMALOM berendezéseket a legújabb kivitelben.

TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEKET. ■ ■ ■ ■

TELJES HŰTŐTELEPEKET ÉS JÉGGYÁRAKAT szabadalm. ammoniak rendszer szerint.

OLAJMALMI és olajgyártási berendezéseket. ■ ■ ■ ■

HYDRAULIKUS SAJTÓKAT különböző czélokra. ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ (960.)

Simmenthali
üszök

megvételre kerestetnek (12—15 drb.)

Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek.

(1005.)

DIÁNA-FÜRDŐ

Kolozsvárt.

Elsőrangú gőz- és kádfürdők, vizgyógyintézet.

A gőzfürdő **urak részére** minden hétfőn, kedden, csütörtökön, szombaton, vasár- és ünnepnapokon reggeli 6 órától 1 óráig, hasonlólag **vasárnap délután** 1 órától 5 óráig leszállított árban 70 fillér.

Gőzfürdő **nők részére** pénteken és szerdán egész napon reggeli 8 órától 5 óráig, szerdán egész napon és pénteken délután leszállított árban 70 fillér.

A kádfürdők reggeli 6 órától este 9 óráig vehetők igénybe. (961.)